

Taka podoba pa nam s svojo nenavadnostjo tudi več kot zgovorno potrjuje, da imajo svojega 'malarja' ne le vsake oči, ampak da imajo lahko svojega slikarja in celo svojo sliko tudi oči vsakega umetnika, ne le poznavalca ali ljubitelja, kajti prav tej Šuštaršičevi enigmatični sliki je v naši kulturni zavesti podelila še dodatno skrivnostno pomenljiv status tudi pomembna in za marsikoga danes že kar kulturna slikarka Metka Krašovec. V svoji kratki, a slikoviti avtobiografiji, dodani njeni monografiji, je Šuštaršičeva umetnino označila kot sliko, ki jo je življenjsko vznemirila kot le redkokatera. »Še danes se spomnim, kje je visela na razstavi v Moderni galeriji leta '76 in kako me je pretresla. V njej sem videla sporočilo z one strani meje med življenjem in smrtjo, prisotnost večnosti. Izraža isti občutek, kot ga imam pri Rembrandtovih avtoportretih. V njej je vse, vsa človeška skušnja, preseganje te skušnje, ko že stopiš onstran meje zemeljskega. V njej je strnjena esenca krščanstva (vere, ne religije), sočutje tistega, ki je vse skusil, a je že izstopil iz dualizma tuzemskega bivanja. Sporočilo izjemne človečnosti nekoga, ki ima skušnjo to- in onstranskega

sveta.« Samo ob tako nenavadni sliki je lahko umetnica začutila, da je z nje vanjo preskočila iskra, ki se je na izviren način potem prerodila tudi v njenem lastnem delu. Tudi to je namreč postajalo vse bolj skrivnostno, še posebej odkar so se ji pred zaslone kozmičnih oceanov na platna naselile dvojice zamaknjenih ženskih obličij, v resnici angelskih bitij, hrepenečih po nadzemski popolnosti, ki pa so gotovo pravo nasprotje Šuštaršičeve groteskno smejoče se naličene ženske. Površinsko usmerjeni gledalci so v njihovi zaupljivosti sprva enostransko dojele lezbični medčloveški odnos, v resnici pa so umetnici popolnost in spokojno harmonijo lahko simbolizirale le ženske figure, ker jih je dojela kot platonske ideje, kot podobe duha, ki ga je Lao Ce imenoval skrivnostna ženska; kot mi je slikarka povedala, pa bi na enak način, z enakim veseljem naslikala tudi oltarno Marijo. Njena bitja so postali svetli in redkeje temni angeli, v navzoči dlani nevidnega tretjega pa je mogoče ponekod zaslutiti še dotik neznanega božanstva. V njenih očeh, tako kot sicer v pogledu moških, so bili resnični, miline polni angeli predvsem ženske, četudi so svetopisem-

ski (nad)angelski znanilci blagovesti že po imenih tudi moški in četudi je slikar Marjan Pogačnik menil, da so angeli pretežno moškega spola. Metka Krašovec, ki je rada črpala iz spominov na različne arhaične kulture, pa je krilatega nosilca vsevidnega očesa na neki risbi spremenila celo v hermesovskega mitičnega hermafrodita.

A naravna zemeljska spolna identiteta in privlačnost je najbrž lahko svobodno spreminjana šele na fantazijsko ustvarjalnem duhovnem obnebiju. Na zemlji, kjer se od pamtiveka kot spočetniki novih bitij srečujemo moški in ženske, se oboji v svojih nasprotjih in sožitjih zrcalimo in oblikujemo le neposredno drug ob drugem, pa naj bomo demoni ali angeli ali navadni sleherniki, ki nas usoda lahko dela srečne in nesrečne. V tej luči je morda Šuštaršičeva suggestivna figura v belem padli angel in moški ob njej le brezbrizen, če ne celo nekoliko prezirljiv pasivnež. Okrasta draperija na desnem robu slike – četudi gre le za dodatek, ki kompozicijsko podpira barvni ritem – pa je morda spomin na rob nevidne halje ali namig na še tretjega neznanca. Vsekakor se nam na slikah, kakršne so zadnje Šuštaršičeve, zvrstijo pred očmi vedno nova začenja in razmerja; a človeški izgubljenosti tudi na njih obeta, če že ne zagotavlja edino zveličavnost s svojimi zakoni samo kozmična narava, spokojno bdeča nad vsem minljivim kot nedostopna daljava neskončnega, neznanega in gluhega pogorja, nad katerim molči neznana skrivnost.

Lidija Golc **Upanje**

Hujša je stiska,
groznejši strah,
globlja žalost –

svetleje sijejo

zvesta ljubezen,
trdna vera
in zvezdno upanje.

